

В „СТРАНИТЕ ОТ ТРЕТИЯ СВЯТ“

РАБОТОДАТЕЛИТЕ НАЛОЖИХА СУБЕКТИВИЗЪМ В ПРЕЦЕНКАТА НА РИСКОВИТЕ РАБОТНИ МЕСТА

Основните недостатъци на наредбата са за сметка на застрахованите, а не на работодателите.

Как се определят рисковите работни места?

Необходимо е да се определи кръгът от икономическите дейности, при които трудовият травматизъм е по-висок от средния за страната.

В първия етап се определя икономическата дейност на базата на коефициента на трудов травматизъм. Въпросът е, че това само по себе си не е задължение на работодателя да направи застраховка за всички свои служители. И тук идва първият голям недостатък на творената за пореден път наред-

ба. Лошото е, че не се въвежда никакъв обективен критерий за работните места, подлежащи на застраховане. А са разписани субективни, бюрократични правила. Задължителното застраховане на работните места се определя с писмена заповед от страна на работодателя и консултации със Службата по трудова медицина и с Комитета/Групата по условия на труд.

А тяхната преценка не може да бъде обективна - кой би гарантирал, че работниците в два съседни цеха няма да са поставени при различни условия. Движени от икономи-

чески мотиви, работодателите например в един ТЕЦ може да пропуснат да застраховат пожарникарите и газоспасителите, които не са подложени на ежедневен риск. Но в кризисни ситуации точно те са най-уязвими. Припомняме си случая със загиналите преди 2 години огнеборци в металургичен комбинат „Кремиковци“.

ВЪВЕЖДА СЕ ЕДИН МНОГОПОСОЧЕН МЕТОД ЗА „ВКЛЮЧВАНЕ“ И „ИЗКЛЮЧВАНЕ“, ЗА КОЙТО ПРАКТИКАТА ПОКАЗВА, ЧЕ НЕ Е РАБОТЕЦ

Застрахователи твърдят, че този нов момент в наредбата е по настояване на работодатели, желаещи да имат тежката дума по обхвата на застрахованите работни места, който по всяка вероятност ще бъде по-тесен. И тук прозират тясно корпоративните интереси на работодателите и на синдикатите. Синдикатите пък наложиха с колективен трудов договор при доказан риск да се определят допълнително работници и служители, които ще бъдат застраховани. С други думи, синдикатите отново държат да запазят своето влияние в тази си дейност, като чрез своето участие печелят дивиденди сред работниците и налагат колективни трудови договори.

Разбира се, и в момента не може да се каже какъв е обхватът на задължителната застраховка, не са ясно разписани видовете производства, които се считат за рискови. Последното решение на МТСП е да не се правят списъци по категории икономически дейности.

От 1 януари 2006 г. беше направена и влезе в сила нова номенклатура (класификатор) на професиите. Спо-

ред нея рисковите работни места по всяка вероятност ще бъдат около 1 000 000. Същото смята и Пламен Хинков. Неговата лична статистика се опира и на ежегодно представяните от НОИ данни за трудови злополуки (включително довели до смърт) по икономически дейности в различни отрасли.

Нова идея в наредбата е всяка година до 30 ноември НОИ да обнародва в Държавен вестник информация за броя на трудовите злополуки и тяхната тежест по икономически дейности за 3 години назад. На тази база да се определя обхватът на фирмите, подлежащи на задължително застраховане.

Все още обаче тази информация не е публична и не могат да се направят точни изчисления коя икономическа дейност попада в сферата на задължителното застраховане за злополука.

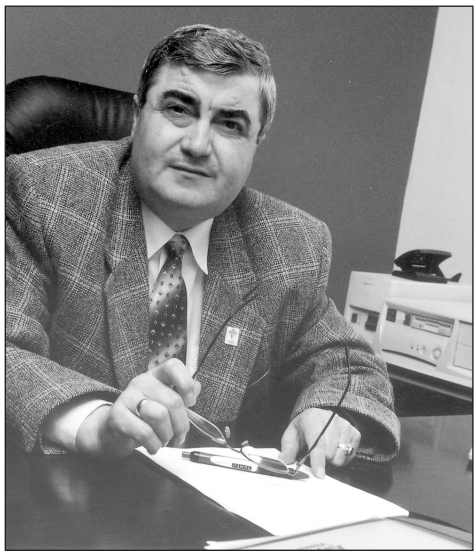
Наредбата влиза в сила до седмица от приемането ѝ от МС, като е предвидено и технологично време, в което работодателите да се запознаят с документа и да се подготвят за прилагането му.

ЗАЩИТАТА НА РАБОТНИЦИТЕ Е НЕДОСТАТЪЧНА

Последните промени на ЗЗБУТ са крачка напред, защото досега бе оставено на съвестта на работодателите да застраховат работниците си - споделя и Георги Георгиев, председател на СД на ЗК „Витоша-живот“ АД.

Създава се възможност работодателите да бъдат задължени да застраховат персонала си, като в същото време ползват предвидените данъчни облекчения в Закона за корпоративното облагане по чл. 36, ал.5. Всички средства, изразходвани от работодателя за застраховане на рискови работни места, на практика не се облагат с никакъв данък - нито еднократен, нито данък печалба.

Друг е въпросът, според Георги Георгиев, че няма практика за начина, по който ще бъдат определени тези работни места. Доста трудно службите по трудова медицина ще могат да отделят две съседни работни места - с трудов травматизъм или без

такъв. Все пак би трябвало да се създаде практика, за да се определят рисковите места.

Проблемът е дали НОИ ще успее да даде обективна информация за злополуките. Вероятно през последните десет години има много голям брой укрити (нерегистрирани) трудови злополуки. Така е

възможно коефициентите от методиката в наредбата да не са съвсем обективни.

Припомняме си, че през 2005 г. имаше няколко големи трудови злополуки на строителни обекти, за които впоследствие се оказа, че работниците нямат договорени правоотношения със собствениците. Подобни злополуки не се регистрират от НОИ.

Трябва да е ясно обаче, че тази наредба няма да защити достатъчно наемните работници. Защото големият проблем са професионалните заболявания, които в наредбата отпадат като покрит риск. Така няма да се изплащат обезщетения при заболявания, свързани с тежки условия на труд с опасност за здравето. Би било добре обхватът на покритията да беше разширен, защото злополуките и професионалните заболявания вървят успоредно.

Чистата застраховка за злополука според застрахователите е толкова евтина, че не би ощетила работодателите. Премията се изчислява в промили от застрахователната сума (т.е. 1 лев на 1000 лева) и е от порядъка на 1.5 - 2 промила от застрахователната сума.

„ОДИСЕЯ“ НА НАРЕДБАТА

Подобен текст за задължителна застраховка в ЗЗБУТ е внесен през 1997 г. Идеята за такава задължителна застраховка е по повод голяма злополука в мина Перник, при която загиват четирима миньори. Тогава ДЗИ, който бил застраховал работниците, изплатил по-високо обезщетение от реалната застрахователна сума. Още навремето имало спорове между работодатели и синдикати. Работодателите искали обхватът да бъде ограничен за работещите първа и втора категория труд - около 180 хил.

души по онова време. Синдикатите настоявали да се обхванат и работещите в машиностроенето и транспорта. Представителите на Министерския съвет пък били затруднени да подготвят списък с рисковите професии и изобщо спрели усилията си да го направят.

Едва внесените и приети промени в ЗЗБУТ през септември м.г. предвидиха създаването на наредба. Отново започна еуфория, отново обществен дебат за нуждите от такава застраховка.

Вестник „ЗАСТРАХОВАТЕЛ“ потърси по телефона в Русе **СОНЯ ПЕТКОВА**, председател на Браншови съюз на кожарската, кожухарската, обувната и галантерийната промишленост, представляващ работодателите

Фирмата „Еврошуз“ не е наш браншови член и не съм в течение дали работодателят е направил застраховки на работниците си. Италианските фирми се дистанцират от членство в съюза. Конкретно за „Еврошуз“ бих казала, че предприятието е ново и добро - има добра сграда и инсталации.

Степента на риск в обувната промишленост не е такава, каквато бе представена напоследък. Независимо от това, дори да не сме нормативно задължени от ЗЗБУТ и наредбата към него, смятам, че всеки работодател трябва да направи застраховка на работниците си, защото това е въпрос на професионална етика. Голямата част от фирмите от нашия бранш обаче работят с малко работници. Освен това в момента те са затънали в толкова много проблеми и е въпрос на оцеляване. Затова застраховките са най-малкият им проблем. За нас е нужно да имаме повече информация от застрахователите.

ЗА ФИРМИТЕ ОТ „СИВИЯ СЕКТОР“ ЩЕ ИМА ПРОБЛЕМ ПРИ ДОКАЗВАНЕ НА ЩЕТАТА

Важен проблем за застрахователите е доказване на времето, през което настъпва злополука. Немалко са фирмите в „сивата икономика“, които работят с нерегламентирано работно време, неоформено в договорните им отношения. Строителните фирми например са сред тези с продължителност на работния ден по 12 часа. Как тогава ще се докаже, че рискът, поет от застрахователя в законно определеното работно време, че в рамките на 8 часа действи-

телно е настъпила злополуката - се чудят от застрахователния бранш. Застрахователната теория и практика борави с актюерски изчисления, които пресмятат стойността на обезщетенията въз основа на регламентираното в трудовото законодателство работно време. А то е 8-часов работен ден, 5-дневна работна седмица. Застрахователите няма да изплащат обезщетения за злополуки, настъпили в законово определеното работно време.

31 са дейностите с висока степен на трудов травматизъм, съобщи на заседанието на МС министър **Емилия Масларова** и уточни, че гражданите, работещи в среда с висока степен на риск, са 781 344.

На въпрос на в. „Застраховател“ директорът на „Еврошуз“ ООД в Своге **ИВАН СТОЯНОВ** отговори:

За работниците в завода има сключен застрахователен договор, но тъй като не го е чел, не можа да каже конкретно каква е застраховката, за какви застрахователни суми и ще има ли застрахователни обезщетения за близките на починалите работници. Информацията по въпроса била достояние само на главния счетоводител, който отсъствал. След като се свързахме по телефона с г-н Сашо Василев, той ни увери, че като счетоводител на фирмата посъветвал ръководството на „Еврошуз“ да направи някакви специални спестовно-рентни застраховки. При това положение не се ползват обезщетения, а всеки работник си получава рентата под формата на премия към работната заплата. Но при този медиен шум той се опасявал, че работниците ще бъдат ошетени и вече ще получават по-малко възнаграждение. За договор за застраховане била в течение изпълнителната агенция ГИТ, на която били предадени всички документи на „Еврошуз“ ООД.

(Много любопитно защо от ГИТ пък ни препратиха към ръководството на фабриката... И това ако не е омагьосан кръг!?)

В предприятието „Еврошуз“ няма синдикати. Това е повсеместна практика, казват им или синдиката, или работата. След като поразпитахме наоколо, разбрахме, че тежката дума във фирмата

има собственикът Клаудио Мароки - и по въпросите за синдикатите, и за работното време, и за това какви застраховки да имат работниците.

Директорът Иван Стоянов пък обясни смъртните случаи с предидни заболявания на сестрите и с безотговорното отношение на работниците към собственото им здраве. Все пак чрез в. „Застраховател“ той увери обществеността, че собственикът на фирмата ще обезщети под някаква форма близките на починалите.

(Продължава на стр. 12)

*Коментарите около наредбата са направени преди окончателното ѝ приемане на 2.02.2006 г.

Темата разработи **ИЛЕАНА СТОЯНОВА**